

**Тернопільський національний економічний університет**

Кафедра економічної теорії

## **Міждисциплінарна курсова робота**

3

«Економічної теорії»

на тему:

«Теорія та практика антиінфляційної політики»

Студента II курсу

Групи ЕФАП-21

Штокайла О.І.

Керівник: к.е.н. Полікарпова О.С.

Національна шкала\_\_\_\_\_

Кількість балів\_\_\_\_\_

Оцінка ECTS\_\_\_\_\_

Члени комісії\_\_\_\_\_

(підпис, прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_  
(підпис, прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_  
(підпис, прізвище та ініціали)

**м. Тернопіль – 2016р.**

## Зміст

### Вступ

1. Теоретико-методологічні засади антиінфляційної політики.
2. Антиінфляційна політика в глобальній економіці: особливості сучасних тенденцій в пост-кризовому періоді.
3. Аналіз реалізації антиінфляційної політики в Україні та напрями її вдосконалення.

### Висновки

### Список використаної літератури

## 1. Теоретико-методологічні засади антиінфляційної політики.

Інфляція — процес знецінення грошей спричинений надмірною емісією та пероповненням каналів обігу грошової маси. В загальному вона проявляє себе в зростанні рівня цін та зниженні спроможності грошей до куплі.

Інфляція спричиняє стихійний перерозподіл доходів та багатства між соціальними групами населення, також зниження матеріальних стимулів працювати, зниження випуску продукції, скорочення інвестицій, заторможує науковий та технічний прогрес, послаблює позиції країни, послаблює можливості конкуренції на світовому ринку.

Інфляція не є неочікуваним явищем, вона реалізується як процес, але тривалий, який без проблем можна розділити на певні етапи:

- Перший етап: темпи росту цін відстають від темпу підвищення в обігу маси грошей;
- Другий етап: темп росту цін випереджають темпи росту в обігу грошової маси;
- Третій етап: ріст цін набирає нерівномірного стрибко-подібного характеру, коли темпи зростання цін то випереджають темпи зростання грошової маси, то відстають від них.

В досвіді міжнародного рівня, згідно з темпами інфляційного процесу, можна виділити певні види інфляції: перша - це повзуча, друга - галопуюча і третя - це гіперінфляція. Межі і форми процесу інфляції досить мінливі, і їм дається різного виду інтерпретація залежно від характеру інфляції у певній країні світу.

**Повзуча інфляція** це тоді, коли темпи зростання цін нижчі за 10% в рік. Дана інфляція характеризує себе надмірною емісією та над швидким накопиченням грошової маси в каналах обігу без помітного підвищення чи незначним зростанням цін.

Якщо точніше, то на старті процесу інфляції ще не існує такого сильного тісного зв'язку між інфляцією та зростанням грошової маси. Для суб'єкті ринку

спершу не відчувається надмірного випуску грошей в обіг і продовжують використовувати їх з метою нагромадження. Це тимчасово може відволікати надмірно емітовані гроші з каналів обігу, послаблювати інфляційний тиск на ціни. В той час також сповільнюється швидкість обігу грошей, а це теж має явний ефект антиінфляції.

**Галопуюча інфляція** це тоді, коли темп зростання цін коливаються в межах 10-100% в рік. На надій стадії спостерігається різкий ріст цін, тобто іншими словами це прискорена інфляція. Прискорена інфляція викликає випереджувальні темпи зростання споживчого попиту порівняно з товарною пропозицією, що спричиняє зростання цін. За таких умов формується таке явище як інфляційний мультиплікатор, який прискорює деструктивні процеси на тертої країни.

На цій стадії інфляції спостерігається зниження виробництва і скорочення товарообороту, понижується стимул до інвестицій, притримується процес суспільного нагромадження. Інфляція викликає відтік капіталу з сфери виробництва до сфери обігу. Іншими словами відбувається розбалансування рівноваги в економіці.

**Гіперінфляція.** В умовах гіперінфляції особливо виразно проявляється деформація економічних та соціальних процесів. Вважається, що інфляція переходить у гіперстадію тоді коли темп росту цін складає 50% за місяць. В її межах виділяється вузьке поняття — це суперінфляція, за якої темп росту цін складають більше 1000% на рік.

Гіперінфляція зазвичай має зв'язок з політичними непорозуміннями, війнами, їх наслідками, також із революціями.

Гіперінфляція характеризується нестабільністю цін, яка заповонила усі сектори економіки, спричинивши хаотичність ринку та несправедливий перерозподіл доходів і багатств у суспільстві.

В умовах гіперінфляції гроші втрачають свої функції, западає їхня роль, поширюються бартерні операції.

### **Інфляція попиту.**

Інфляція попиту проявляється надмірним ростом попиту в порівнянні з пропозицією. Якщо взаємно не відбувається підвищення пропозиції, то зростання попиту компенсується підвищенням ціни і відповідно зросте рівень інфляції. Інфляція попиту взаємопов'язана з дією монетарних чинників. Йдеться про не виважену грошову емісію, що спричиняє перевищення попиту на гроші порівняно з наявною пропозицією товарів і послуг. В даному випадку чинником інфляції є ріст грошової маси, а це порушує закон грошового обігу.

Підвищення попиту при обмеженій пропозиції спричинить підвищення ціни. Це можна пояснити тим, що еластичність пропозиції по цінах залишається низькою. Рівень цін стабільно зростає, коли номінальна грошова маса збільшується відносно попиту реальних залишків.

Норма інфляції становить різницю між темпами росту номінальної грошової маси та реального попиту на гроші.

Темпи росту реального попиту на гроші дорівнює темпам росту реальних доходів і мінус приріст швидкості обігу грошей.

Можна дійти висновку: якщо зростає номінальна грошова маса і реальні доходи, то ці чинники мають вплив на рівень цін у різних напрямках: ріст номінальної грошової маси сприяє інфляції, тобто зростання цін, в той час як збільшення реальних доходів а, значить, збільшення реального попиту на гроші в тенденції спричиняє падіння рівня цін. Все залежить від співвідношення даних показників. Інтенсивне зростання номінальної грошової маси, що не супроводжується збільшенням попиту на реальні залишки, що призводить до виникнення різновиду "гарячих грошей" — грошей, які втрачають характеристику нагромадження і не затримуються в руках населення, що спричиняє ще більшу інфляцію. Але, якщо інтенсивно росте реальний попит на гроші, то при будь-якому рівні рості грошової маси проявляється скорочення інфляції.

Підвищення швидкості обігу грошей являється додатковим стимулом інфляційного процесу. Цей показник розраховується відношенням номінального доходу до номінальної грошової маси, а це означає, що швидкість обігу грошей рівний відношенню дійсних доходів до реальних залишків. При

даному рівні доходів швидкість обігу зростає, коли попит на дійсні залишки знижується. Даний показник високий на стадії галопуючої і низький на стадії повзучої інфляції.

Можна вважати, що на темпи інфляції мають вплив три складники: темпи росту грошової маси, темпи зміни швидкості обігу грошової маси і також темпи зміни обсягів виробництва. В залежно від конкретної економічної ситуації вплив цих показників на інфляційний процес різний.

Чинником інфляції витрат є зростання ціни на продукцію у відповідь на збільшення ставок податкової оплати по кредитах, що рівнозначне збільшенню витрат виробництва. При високих ставках податків включаються механізми, які обмежують зростання виробництва. В економічних суб'єктів з'являються більші проблеми з фінансуванням інвестицій. Також, послаблюється схильність до інвестицій тому, що виробництво продукції стає економічно не вигідним. [1.с.12]

## **2. Антиінфляційна політика в глобальній економіці: особливості сучасних тенденцій в пост-кризовому періоді.**

У світовому досвіді вироблено дві основні концепції антиінфляційних заходів, що спрямовані на кредитно-грошову і фінансову політику. Ці заходи безкомпромісної боротьби з інфляцією, або адаптації, тобто пристосування до умов інфляційної нестабільності. Перший з них проявляється способом змін в системі податкування та введенням контролю державою цін та зарплат. А, індексація доходів, що виявляється застосуванням механізмів корегування процентних ставок відповідно до темпів інфляції. Також необхідним є повна адаптація всіх економічних інституцій до функціонування. Адаптаційна політика проявляє певні недоліки: кошти на компенсаційні надбавки населенню треба брати з державного бюджету, тобто врешті-решт через податки, або робити грошову емісію, що знову призведе до зростання інфляції. [З.с.84]

Зазвичай, при умовах боротьби з інфляцією дані методи застосовуються згруповано, це дає більш чіткий ефект, та допомагає пом'якшити труднощі.

### ***а) Методи антиінфляційного оподаткування***

Податки відіграють неоднозначну роль в процесі стримування інфляції. Якщо скорочувати доходи, які виступають джерелами витрат для споживача, високі податки носять антиінфляційний характер. Проте, податки можуть підвищувати витрати виробництва, підвищивши через це рівень цін на товари.

Розглядаючи ці викривлення в оподаткуванні, які визве несподівана інфляція, або інакше випадок, коли даний елемент економічної системи країни до дій в умовах інфляції не пристосований.

Вразі, якщо податкова система має важкі обставини з пристосуванням до інфляційних процесів, то повстають отакі складні питання:

Перше – це із зростом ступеня цін частина податкових розрахунків у загальному об'ємі реальних доходів розростається, генеруючи, таким чином, наслідок прогресивного зросту податків. Якщо б податки перебували у стабільній пропорції до номінальних доходів незалежно від розміру останніх, у

цьому не було б жодної проблеми, адже в такому разі люди платили б рівний, не підлеглий від рівня цін процент власних доходів у виді податків. Але, оскільки, норма оподаткування при застосовуванні його прогресивної форми має тенденцію розростатися разом з рівнем номінальних доходів, то інфляція, призводячи до збільшення номінальних доходів, тим самим побільшує й частку податків у складі реальних доходів.

Другою проблемою можна назвати оподаткування капіталу. Дана проблема досить складна, це можна пояснити тим, що ріст капіталу, пов'язаний з ростом ринкової вартості активів, реагує на інфляцію більш оперативно, ніж фактичні доходи на даний капітал. Нікотрій країні не удалося здобути істотного досягнення у нейтралізації наслідків впливу інфляції на оподаткування капіталу. Деякі спеціалісти в галузі податків навіть помишляють, що найбільша шкода від інфляції полягає саме у тому, що вона примножує реальне оподаткування капіталу.

Схожа проблема оподаткування повстає й по стосунку до прибутків що мають вигляд процентів на капітал. Прийнемо найпростіший приклад. Допустимо, що інфляція розростається починаючи з 5% і так до 10% і проценті оклади наростають одночасно з інфляцією в пропорції 1:1, як це й допускається залежністю Фішера. [5.с.184]

Варто відзначити, що теоретично ймовірним є більш стрімке збільшення процентного окладу до оплати податків ніж зростання інфляції, що береже фактичну процентну ставку стабільною.

Навіть сподівана інфляція визиває збитки в економіці, якщо інститути влади адаптовані до цього не повноцінно. Схожі збитки стають понад усе суттєвими в умовах контролю окладу банківського відсотку, неадекватного оподаткування прибутків і прогресивного збільшення податкових окладів, що підіймають податкові платежі. Під адекватним оподаткуванням в умовах інфляції вважається, що метод стягування податків, за котрого не оподатковується інфляційний компонент росту активів. Розглянутий неприємний вплив інфляції на податкову систему, призвів чимало країн



індексувати податкові вимоги, щоб запобігти зростанню податків, яке спричиняється інфляцією.

Вживання стримуючої податково-бюджетної політики є способом уникнення погрози інфляції. Державний бюджет на майбутній рік зможе бути складений отаким чином, щоб зменшення розміру державних закупок і замовлень поєднувалося із зростанням ясних податків, відшкодовуючи сподіване позвавлення сумісного попиту у приватному секторі економіки. Точне поєднання зменшення розміру державних замовлень, трансфертних виплат і підвищення податків утримає криву сукупного попиту в жаданому положенні, а також економічну систему утримає в стані стабільності.

Політика податкового регулювання прибутків (TIP) орієнтована на використання податків і утворення в підприємств та працівників стимулів не підіймати ціни й зарплатню.

TIP - це система, за сприянням податкової системи підприємства та задіяні на них працівники приохочуються або караються відповідно від росту рівня цін й зарплати.

Простежимо ціновий вид TIP. Підприємствам повідомляється по те, що рівень оплачуваних тими підприємствами податків залежить від зросту ціни на їх же випущену продукцію. Приміром, підняття ціни до 5% не визиває жодних штрафних санкцій, а за кожний подальший процентний пункт уряд підіймає оклад оподаткування. Податкова ставка може збільшуватись, припустимо з 25 до 27% за кожний процент приросту цін на продукцію підприємства.

За умов виконання такої політики піднімання цін обходитиметься підприємствам дуже недешево. Таким чином, в них появляється стимул не дозволяти помітного зростання цін. Зростання цін по всіх підприємствах, подібним чином, буде меншим, й темпи інфляції поменшають. Схожий механізм може бути виконаний і у відношенні зарплатні.

Відповідно до вище сказаного, спеціалістами пропонується прилучити до схеми обрахунку головного податку антиінфляційний коефіцієнт. Його призначення - вбезпечити цікавість товаровиробників у відповідності темпів

збільшення товарної і грошової мас, зниженні наявних темпів інфляції на внутрішньому ринку.

Отже, в цих умовах податок відповідає встановленому відсотку.

Таким чином, антиінфляційний коефіцієнт реалізує функції стабілізації економіки. Причому на відміну від отакого неорганізованого регулятора, як співвідношення попиту-пропозиція, котрий реагує на вплив неочікуваних чи гаданих чинників, антиінфляційний коефіцієнт забезпечує більш протяжний і постійний характер регулювання діяльності товаровиробників. Це спричинено присутністю у структурі цього коефіцієнта такого показника, як індекс інфляції, що визначає стан економічної системи в цілому.

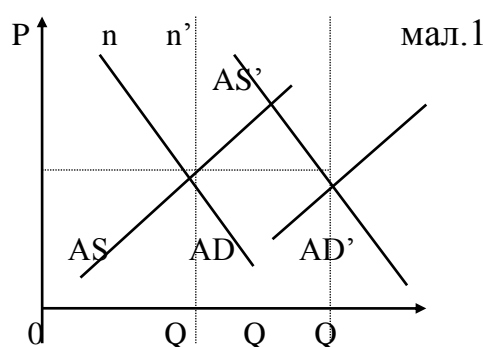
Отже, можна дійти висновку, що на практиці існує дуже щільний взаємозв'язок між оподаткуванням та контролем цін і цим користуються уряди, коли ставлять собі за мету поставити у невігідне становище тих господарюючих суб'єктів, які надто інтенсивно піднімають ціни на товари та послуги. Таке корегування цін державою за допомогою податкової системи відноситься до непрямих методів контролю за цінами.

### **Скорочення податків у світі «концепції пропозиції».**

Як ми добре знаємо, яке завгодно втручання в діяльність економіки, що затримує пересування кривої сукупного попиту вгору або примушує її зсунути вниз порівняно з кривою сукупної пропозиції буде утримувати темпи інфляції. Такого самого ефекту можна було б здобути, якщо б було можливо подіяти на спільну пропозицію. Отакий підхід до економічного досвіду став знайомим як «концепція пропозиції».

Отаким чином економічна політика «концепції пропозиції» мала б підтримувати усунення інфляції. Економічна система перш перебуває у становищі спокою на протяжному відрізку в точці  $E$ . Якщо не відбувається жодних перемін з сторони сил, що формують пропозицію в економічній системі, то пересування кривої сукупного попиту з  $AD$  до  $AD'$  перевело б економічну систему в точку  $E$  - в новий стан рівноваги на недовготривалому інтервалі. В економічній системі утворилася б інфляція.

Проте допустимо, що на той момент, коли переміщається крива сукупного попиту, економічна політика у рамках “концепції пропозиції” досягає мети підвищення природного рівня справжнього розміру виготовлення до  $Q'$ . Це відповідало б руху кривої сукупної пропозиції на тривалому інтервалі із положення  $n$  у положення  $n'$ . Якщо не трапляється жодних перемін в передбачуваному рівні цін на чинники виготовлення, то разом з нею посунеться праворуч до  $AS'$  й крива сукупної пропозиції на недовготривалому інтервалі. При умові вказаних пересувань кривої пропозиції, економічна система здобуде модерної рівноваги в точці  $E$ , запобігши при цьому будь-якому підвищенню цін.



Головне питання полягає в тому, яким чином здійснювати жадане зростання природного рівня фактичного обсягу виготовлення. Спільники “концепції пропозиції” як один із прийомів досягнення даного наслідку досліджують змінення у податковій політиці. Вони звернули увагу на те, що протягом 70-х років відбулося припинення зросту природженого рівня фактичного обсягу виготовлення у США. Першорядною поштовхом отакого стану речей, на думку прибічників “концепції пропозиції”, виступила чинна в США податкова система. Вона жодним чином не пособляла розвитку процесів нагромадження та інвестування, а теж зацікавленню у високопродуктивності праці. Інфляція ще більше зміцнила проблему. Не тільки організації але й дуже забезпечені народи страждали від панівних податків. Об'єднана дія інфляції, високоідейного податку на прибуток впроваджувала простих трудівників, що одержують зарплатню, в громадки, що оподатковуються за більш панівною ставкою. Підґрунтям економічної платформи спільників “концепції пропозиції”

стала детально обміркована черговість дій по зменшенню окладів оподаткування.

В першу чергу мав би бути понижений податок на прибуток громадян, що зміцнило б працьовиту мотивування працівників.

В другу чергу планувалося перебудувати систему податків на прибутки від приросту багатству та ввести різні податкові стимули - це заохотило б накопичення та інвестиції.

В третє діяльність індексації мала розповсюдитись на всю податкову систему для того, щоб ставки податків не підштовхувались інфляцією. [б.с.354]

### **3. Аналіз реалізації антиінфляційної політики в Україні та напрямки її вдосконалення.**

Пом'якшити негативні соціально-економічні наслідки інфляції ймовірно тільки в разі дієвого регулювання рівня інфляції, розроблення науково аргументованої антиінфляційної політики. Розпізнають два типи політи,це:

прогнозована й непрогнозована. Рідкісну небезпеку являє собою непрогнозована інфляція, в подоланні котрої важливу функцію відіграє безпомилково визначена, зважена антиінфляційна політика.

Метою антиінфляційної політики держави є встановлення контролю за інфляцією і досягненні допустимих для народного господарювання темпів її зросту. Замахи впоратись з інфляцією способом грошової рестриктивної політики в наших умовах мають суттєво більші заперечливі результати, ніж сама інфляція, адже спричинюють зменшення виробництва, зросту неплатежів у усіх секторах економіки, відкладання виплат за державним зовнішнім і внутрішнім позиками. Суттєво негативні результати має така політика також для соціальної сфери: розростається незайнятість, вчасно не виплачується заробітна плата, різко знижується рівень життя народонаселення.

Дійова антиінфляційна політика повинна базуватися на безсторонніх економічно переконливих системних передбаченнях.

Системне прогнозування інфляційних ходів вбачає в собі визначення тенденцій в русі індексу інфляції за сприянням аналітичних трендів, а теж оцінки, з одного боку, - рівня впливу причинно зумовлених монетарних, фінансових і інших макропоказників на індекс інфляції, з іншого, оцінки впливу інфляції на рух справжнього валового внутрішнього продукту.

Стосовно визначення тенденцій у динаміці індексу інфляції за період, що просліджується, то відсутній аналітичний тренд, котрий би з достатньою приблизністю описував перемену індексу інфляції, що показує про неможливість недовготривалого прогнозування індексу інфляції за сприянням аналітичних трендів. [7.с.55]

Потребу подолання протяжної економічної кризи в Україні вимагала, передусім, успіхи макрофінансової стабілізації як головної передумови вибуттю на позитивну економічну динаміку. Макрофінансова стабілізація, у власну чергу, повно в чому залежить від стабільності національної валюти, стан якої характеризується показниками інфляції. Інфляція з позицій макроекономічної і макрофінансової стабілізації розглядається з двох сторін. В першу чергу це як один з параметрів стабільності, як провідний

макрофінансовий індикатор. По-друге це як спосіб впливу на макроекономічну рівновагу.

Оскільки в країнах переходною економіки доволі сильним її складовою частиною лишається монополізація виготовлення як пережиток централізованої та високомілітаризованої економіки, то інфляційний хід, окрім товарного дефіциту та перебільшеної грошової емісії, у важливій мірі посилюється також монопольним диктатом цін. Одночасно, економічна воля та мотив максимізації прибутків в умовах премудрої урядової політики все дужче приохотять підприємницьку діяльність. Починають збільшуватися інвестиції у економіку, помалу розростається виробництво, ринок чимдалі сильніше починає наповнюватися продуктами. Водночас розростається галузь надання послуг, адже вона приймає превеликої ролі в економічному житті. За отакої економічної ситуації інфляція потроху утрачає сили свого піднесенню, і кінець кінцем пропадають фактори, котрі живлять інфляційний процес. Крім того, в міру скінчення задачі лібералізації цін політика "шокової терапії", котра розрахована на болючий, проте зважливий перехід від централізовано-розподільчої системи до системи ринкових відносин, поступає місце конструктивній політиці роздержавлення і приватизації. Потрібною передумовою реалізація оцих задач ринкових реформ є політика макроекономічної фінансової стабілізації з її антиінфляційним спрямуванням.

Правильне передбачення інфляції є основою з передумовою успішного проведення макроекономічної політики. Утім, здійснити це передбачення досить складно, як мінімум в Україні. Виною того є особливості економічних трансформацій, котрі траплялися в Україні протягом останніх років незалежності.

Різні причини розвитку інфляції в Україні теж полягають у відсталості розвитку галузей, котрі співвідносяться до споживчого сектору. Тому це розглядається спеціалістами як деформація конструкції народного господарства.

### **Рівень інфляції в Україні**

За другу половину 2015-го року процент інфляції в Україні склав 46%. Це антирекорд за усю історію незалежності держави. Причиною отакого стану купівельної спроможності грошей стало не що інше, як зростання вартостей

2000	104,6	103,3	102,0	101,7	102,1	103,7	99,9	100,0	102,6	101,4	100,4	101,6	125,8
2001	101,5	100,6	100,6	101,5	100,4	100,6	98,3	99,8	100,4	100,2	100,5	101,6	106,1
2002	101,0	98,6	99,3	101,4	99,7	98,2	98,5	99,8	100,2	100,7	100,7	101,4	99,4
2003	101,5	101,1	101,1	100,7	100,0	100,1	99,9	98,3	100,6	101,3	101,9	101,5	108,2
2004	101,4	100,4	100,4	100,7	100,7	100,7	100,0	99,9	101,3	102,2	101,6	102,4	112,3
2005	101,7	101,0	101,6	100,7	100,6	100,6	100,3	100,0	100,4	100,9	101,2	100,9	110,3
2006	101,2	101,8	99,7	99,6	100,5	100,1	100,9	100,0	102,0	102,6	101,8	100,9	111,6
2007	100,5	100,6	100,2	100,0	100,6	102,2	101,4	100,6	102,2	102,9	102,2	102,1	116,6
2008	102,9	102,7	103,8	103,1	101,3	100,8	99,5	99,9	101,1	101,7	101,5	102,1	122,3
2009	102,9	101,5	101,4	100,9	100,5	101,1	99,9	99,8	100,8	100,9	101,1	100,9	112,3
2010	101,8	101,9	100,9	99,7	99,4	99,6	99,8	101,2	102,9	100,5	100,3	100,8	109,1
2011	101,0	100,9	101,4	101,3	100,8	100,4	98,7	99,6	100,1	100,0	100,1	100,2	104,6
2012	100,2	100,2	100,3	100,0	99,7	99,7	99,8	99,7	100,1	100,0	99,9	100,2	99,8
2013	100,2	99,9	100,0	100,0	100,1	100,0	99,9	99,3	100,0	100,4	100,2	100,5	100,5
2014	100,2	100,6	102,2	103,3	103,8	101,0	100,4	100,8	102,9	102,4	101,9	103,0	124,9
2015	103,1	105,3	110,8	114,0	102,2	100,4	99,0	99,2	102,3	98,7	102,0	100,7	143,3
2016	100,9	99,6	101,0										101,5

послуг ЖКГ.

Пік процесу припав на квітень 2015р., в у місяці травні темпи вже уповільнилися до 2,2%.

Наразі НБУ опрацьовує проекти стосовно стабілізації національної валюти та ущемлення інфляції. Планується, що в 2019 році купівельна спроможність грошей буде коливатися лише в межах 5%.

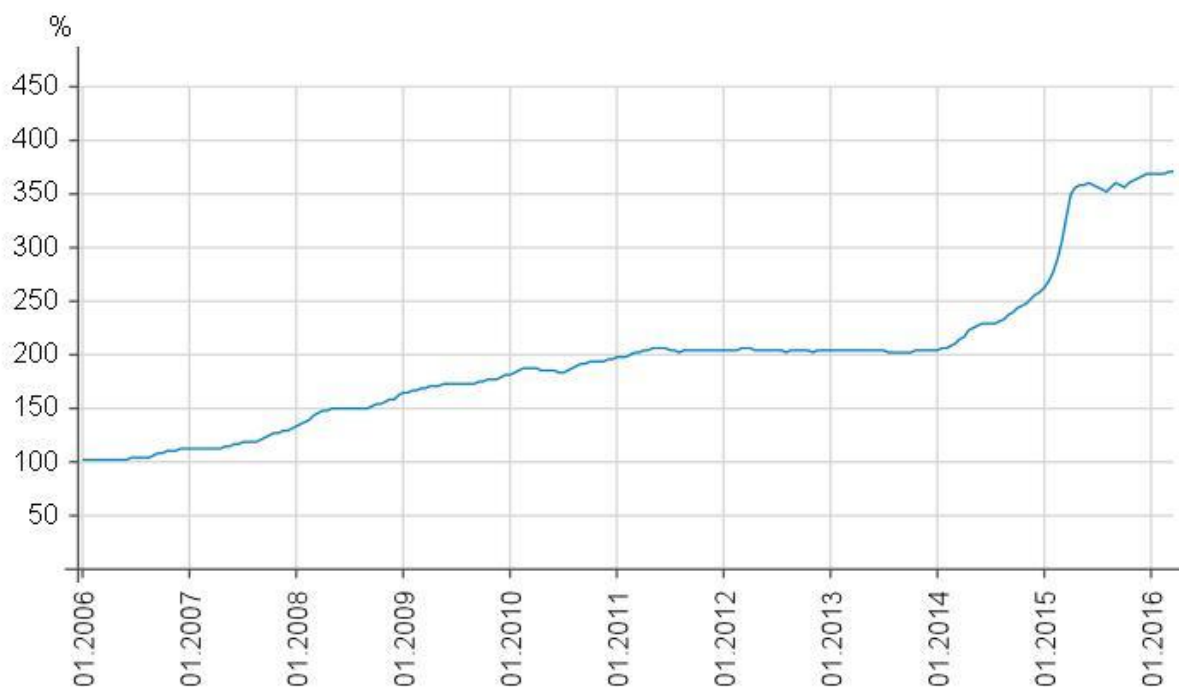
Звіт про підсумки інфляції минулого року.

Рівень інфляції в Україні за 2015 рік зріс до 43,3%, що є максимальним значенням за останні 20 років незалежності України. Про це рапортує Державна служба статистики на офіційному сайті у вільному доступі.

Для порівняння з 2014 роком, то інфляція становила 24,9%. При чому, як повідомляється, то до кінця 2014 року темпи зростання інфляції знизилися. У місяці листопаді було зареєстровано зростання на 2%, а вже в місяці грудні – на 0,7%. [9.с.240]

**Таблиця індексів інфляції з 2000 по 2016 роки**

## Динаміка індексів інфляції України



### **Проблематика антиінфляційного регулювання та шляхи їх рішення в Україні.**

Антиінфляційне регулювання — обіймає передусім два головних методи усунення інфляції: скорочення бюджетної нестачі, регулювання ціни та доходу. Також можуть використовуватися інакші методи.

Вибір визначених способів антиінфляційної політики пояснюється дією безлічі факторів, в тому числі таких, як: характером інфляційних ходів; загальногосподарською кон'юнктурою; специфікою теоретичної бази економічного піднесення держави; політичними аспектами, адже потрібно установити об'єкт (сектори економіки або ж верстви населення), котрий спричинюватиме першорядну тяготу інфляційних витрат.

Не беручи до уваги різні фактори інфляції, прийнято, що шляхи її подолання повинні бути адекватними чинником, що визвали дану інфляцію. Через те антиінфляційна політика в основному охоплює політику керівництва



факторами попиту і пропозиції, а теж факторами, котрі налагоджують живильне середовище інфляції - сферу грошового обігу.

У інтернаціональній діяльності з ціллю боріння з інфляцією популярні отакі класичні напрямки антиінфляційної політики:

- дефляційна політика (регулювання попиту);
- політика доходів (регулювання витрат);
- адаптаційна політика.

Суть дефляційної політики полягає у впливі на часткові елементи платоспроможного попиту з ціллю його обмеження та формування сучасного співвідношення попиту і пропозиції на товар і на гроші. На практиці з ціллю регулювання попиту застосовуються заходи грошово-кредитної, бюджетної та структурно-інвестиційної політики.

Заходи грошово-кредитної політики насамперед цілеспрямовані на обмеження та стабілізацію грошового обігу. З даною ціллю застосовуються певні важелі впливу на грошову масу, такі як: облікова ставка; норма обов'язкових резервів; операції на відкритому ринку.

Першорядним важелем впливу на розмір грошової маси є надання центральним банком кредитів комерційним банкам. Встановлюючи офіціальну облікову ставку, центральний банк справді формулює ціну кредитів, котрі продають комерційні банки, що серйозною міркою породжує цінність грошей. Так, при піднятті облікового окладу цінність кредитів комерційних банків наростає, це зумовлює впадіння попиту на ті ж самі кредити, відповідно через них й на розмір грошової маси в обігу.

Переміна ліміту обов'язкових резервів, котрі комерційні банки зобов'язані утримувати в виді готівки в себе або на безпроцентних рахунках у центральному банку, має двоїстий наслідок. Підвищення резервної норми, з однієї сторони, призводить до безсумнівного вилучення певних коштів з обігу, що обмежує їх пропозицію, а з іншої сторони - це зроджує подорожчання надаваних комерційними банками кредитів і, як ефект, пособляє скороченню попиту на гроші.

Відсотковий оклад і норма обов'язкових запасів - це важелі, котрі в головному опосередковано налагоджують кількість платіжних способів, що перебувають в обігу. Найдійовішим курсом антиінфляційного регулювання, що дійсно має вплив на грошову масу, є проведення дій з цінними паперами на відкритому ринку. Тому, якщо центральний банк має на думці зменшити пропозицію грошей, то він починає продавати комерційним банкам цінні папери, а це призводить до вилучення з обігу належної частини грошової маси. Даний курс грошово-кредитної політики хоч і дає стрімкі наслідки, проте має також певні перепони в інтенсивному вживанні. В державах з перехідною економікою до них припадають уразлива розвиненість вторинного ринку цінних паперів і нестачу коштів для проведення дій в потрібних масштабах.

Заходи грошово-кредитної політики повинні фігурувати першорядними тільки на початковому періоді реформування економіки. Опісля досягнення первинної стабілізації грошової одиниці потрібно перейти до другого етапу реалізації антиінфляційної політики способом вживання фінансових заходів. Грошово-кредитні та фінансові частини антиінфляційної політики мають розбіжні об'єкти впливу. В той час як перші мають діло з кредитом та грошовим обігом, то вже інші - з стосунками, які ведуться в галузі формування, перерозподілу і використання фінансових ресурсів. Утім грошово-кредитні і фінансові заходи у ході боріння з інфляцією щільно пов'язано та взаємодіють між собою.

Фінансовий механізм антиінфляційної політики цілеспрямований на забезпечення збалансованості державних фінансів, також зменшення бюджетного дефіциту, чого вільно без зусиль можна досягнути за рахунок зростання доходів і зменшення державних видатків. Зростання надходжень в бюджет може бути реалізовано за умови підвищення податків, це спричинить позитивний наслідок у недовготривалому періоді. Проте в подальшому політика посилення податкового пресу призведе до укривання доходів, підриву мотивації до роботи й інвестування, визве стримування економічного піднесення і, в тому числі, зменшення надходжень до Державного бюджету. Отже вважається більше раціональним удосконалювати податкову систему у

напрямку зниження ставок оподаткування, а це може стати продуктивним знаряддям антиінфляційної політики. Отже, зниження ставок податку на прибуток приохочує до інвестування і поживлення виробництва, що у перспективі призведе до зросту доходів і до зросту надходжень в бюджет від оподаткування.

Скорочення податкових ставок породить теж зріст прибутків народонаселення, котрі спрямовуються на вживання та заощадження коштів. Зростання вживання спричинить новий імпульс для виробництва, що у перспективі зумовить розширення бази оподаткування. Приріс заощаджень піде на фінансування економічного розвитку, і також на покриття дефіциту бюджету.

Одним з напрямів збільшення дохідної частини бюджету є залучення неінфляційних ресурсів фінансування бюджетного дефіциту передусім шляхом розвитку ринку цінних паперів і приватизації підприємств. Але поповнення державного бюджету за рахунок неподаткових надходжень може бути несуттєвим, якщо відсутні значні реальні джерела таких доходів.

Однак розглянуті антиінфляційні резерви збільшення надходжень до бюджету, як правило, не дають швидкого результату розраховані на перспективний період. Тому основним напрямом скорочення бюджетного дефіциту є зменшення державних витрат, насамперед шляхом поступового обмеження фінансування тих видів діяльності держави, які цілком можна передати ринковій системі. Конкретними шляхами вирішення цієї проблеми є зменшення обсягів бюджетних капіталовкладень, поступове скорочення дотування збиткових державних підприємств, перегляд системи трансфертів.

Скорочення бюджетних асигнувань - це складний процес, і раптова відмова від них може завдати економіці значних витрат. Так, з позиції ринкової економіки, недоцільно підтримувати діяльність збиткових підприємств за рахунок бюджету. Але одночасне припинення їх дотування безумовно викличе масові банкрутства і зростання безробіття, що може призвести до збільшення державних витрат на соціальне забезпечення додаткової кількості безробітних, їх перекваліфікацію, працевлаштування тощо. Намагаючись

швидко приборкати інфляцію без урахування довгострокових наслідків зменшення державних видатків, уряд може отримати зворотний ефект - збільшення дефіциту бюджету і прискорення інфляції. Тому здійснення зазначених заходів потребує особливої обачності, попереднього оцінювання можливих негативних наслідків та їх своєчасної компенсації.

Обмеження грошової маси й досягнення фінансової рівноваги є основними, проте не останніми напрямками приборкання інфляції попиту. Загальновідомо, що кількість грошей в обігу може бути превеликою або прималою тільки порівняно кількості продукції, інакше кажучи їх розмір залетить від товарного забезпечення грошової маси. Ідей зростання об'ємів виробництва при постійному абсолютному розмірі грошової маси призведе до її умовного скорочення і, тим самим, до спаду темпів інфляції.

Класичним шляхом антиінфляційної політики теж можна назвати політику доходів, суть якої полягає у безсумнівному обмеженні зросту ціни та заробітної плати, а ще вживання економічних стимулів або ж санкцій з метою утримання їх зросту в певних рубежах.

Політика прибутків орієнтує двоїстий вплив на інфляцію обмежуючи величини підвищення ціни і заробітної плати, політика доходів уменшує зріст розходів на виробництво товарів ціни котрих вводяться подібні розміри. Це заважає самовдосконаленню інфляційних процесів і спиняє їх потужність. Одночасно отримання зросту ціни на товари та заробітної плати характеризує динаміку прибутків народонаселення, що пособляє обмеженню платоспроможного попиту. Отже політика доходів нерідко застосовується в поєднанні з напрямками дефляційної політики.

Поміж заходів антиінфляційної політики певне місце займають методи не так вижливі як боротьба з інфляцією, скільки адаптація до неї. Приміром до них також, належить адаптаційна політика, котра реалізується, за рахунок індексації доходів. Ріст ціни невідхильно призводить до зниження прибутків народонаселення, винятково отих прошарків, котрі не мають можливості бути захищеними від інфляції грошей. Через це появляється потреба оборони зацікавлень народонаселення через всеосяжну або частинну індексацію доходів

шляхом підвищення заробітної плати робітників бюджетних закладів, пенсій, грошових виплат і вкладів народонаселення з урахуванням зросту цін. Отака індексація може бути здійснена як одноразовою – це якщо при поодинокому підвищенні регульованих і фіксованих цін на споживчий товар і послуги, так само й періодично - при неперервному їх зростанні. Періодичність індексації грошових доходів народонаселення залежить від інфляційного порогу котрий в цивілізованих державах визначається урядом за узгодженням з профспілками. Подібна індексація не списує інфляцію а тільки зм'якшує її негативний вплив, але ж така індексація самостійно має можливість перетворитися у повноцільний інфляційний фактор, якщо реалізовується в умовах бюджетного дефіциту, котрий фінансується за рахунок грошової емісії.

Адаптаційна політика цілеспрямована теж на погашення інфляційних передбачень, іншими словами на подолання остраху суб'єктів економічної системи стосовно неперервного подорожчання товарів і знецінення заощаджень. Натикаючись на постійні зростання ціни та стараючись хоч би придержати власний життєвий рівень, народонаселення уменшує особисті заощадження і збільшує поточний попит. Підвищення останнього викликає наступне зростання цін, котре посилює адаптивні інфляційні надії. Отаким чином створюється досить ризикований для економіки само продукуючий механізм інфляції, котрий тяжко спинити.

В подібних умовах народонаселення очікує від країни не так відшкодування знецінених доходів, а скільки приборкання безпосередньо інфляції. Всесвітній досвід доводить те, що проблема гасіння адаптаційних надій швидше переборюється в умовах стабільного розвитку і зміцнення механізму ринкової системи та віри народонаселення держави до уряду, котрий веде стійку боротьбу з інфляцією.

Отож, проведення антиінфляційної політики залежить від співвідношення багатьох економічних процесів і ступеня їх активності. Через те якнайбільша ефективність її вживання може бути досягнута тільки за умов комплектного вживання розглянутих шляхів боротьби з інфляцією. [10.с.121]



## Висновки

Інфляція властива великій кількості економічно цивілізованих держав всесвіту й парадною проблемою в отих країнах те, що розвиваються.

Якою б причиною небула спровокована інфляція, вона знецінює прибутки бюджету і супроводить його дефіцитом.

Окрім бюджетного дефіциту інфляція конче супроводжується аритмічним збільшенням ціни та недотриманням господарчих взаємовідносин, гонитвою ціни між поодинокими сферами господарства й хвиле подібним розповсюдженням зросту ціни по межах країни й сферам.

В ситуації інфляційної нестабільності орієнтація тільки на регулювання з сторони співвідношення “попит-пропозиція” може привести до хронічних криз з повільним періодом стабілізації і поздоровлення економіки. Незважаючи на дію ринкових законів, держава не зрікається від впливу на ціну, чимало зміцнюючи його в кризові для національної економіки періоди.

Вихід з кризового стану для економіки якої завгодно держави поміщає два головних елементи. Перший - це приборкання інфляції та другий - це припинення впадіння виробництва. Усе-таки провідним моментом є саме рішення проблеми інфляції, через те, що це - фундаментальна умова для відбудови інвестиційної діяльності, що, в свою чергу, має забезпечити регенерацію виробництва.

Між оподаткуванням та встановленням державного контролю за цінами існує функціональний взаємозв'язок і цим користуються уряди, коли ставлять собі за мету припинити зростання внутрішніх цін та поставити у не вигідне становище тих господарюючих суб'єктів, які планують підняти ціну на продукцію. Адже державний контроль над цінами грає надзвичайно важливу роль, особливо в умовах кризи економіки і виходу з нього.

Отже, порівняння світового досвіду економічної стратегії держави у нестабільних економічних системах із практикою економічних реформ в

Україні дозволяє зробити ряд висновків, що мають стати основою формування державної економічної стратегії в країні.

Нерозвиненість та деформованість структури економічної стратегії, непослідовність в її проведенні є головними чинниками тривалої трансформаційної кризи, що призвела до різкого погіршення стану економічної безпеки держави. Критично важливими на даному етапі реформ в Україні є чітке визначення стратегічної мети, напрямів, завдань та пріоритетів економічної стратегії держави, досягнення їхньої прозорості та легітимності, забезпечення наступності та науково виваженої послідовності економічної політики держави.

Наприкінці слід додати, що інфляція - це не лише свідцтво слабкості економіки, а й свідцтво слабкості державної влади або слабкості політичної мудрості.



## Список використаної літератури

1. Сухань, Вікторія Олександрівна : Антиінфляційна політика в системі макроекономічного регулювання в умовах ринкової трансформації [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.01 - економічна теорія та історія економічної думки / Вікторія Олександрівна Сухань. – Х. : ХНУ, 2009. – 16 с.
2. Державне регулювання інфляційних процесів в Україні [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.03 - економіка та управління національним господарством / Юлія Сергіївна Семенова. – К. : КДЕУ, 2009. – 20 с.
3. Волошенко, А. В. Сучасна цінова політика [Текст] : монографія / А. В. Волошенко. – К. : Знання, 2014. – 240 с.
4. Економічна безпека [Текст] : навч. посіб. / О. Є. Користін, О. І. Барановський, Л. В. Герасименко [та ін.] ; за ред. О. М. Джужі. – К. : ЦУЛ, 2010. – 368 с.
5. Інфляція : суть, форми та її оцінка [Текст] : навч. посіб. / П. В. Круш, О. В. Клименко. – К. : ЦУЛ, 2010. – 288 с.
6. Сухоруков, А. І. Фінансова безпека держави [Текст] : навч. посіб. / А. І. Сухоруков, О. Д. Ладюк. – К. : ЦУЛ, 2007. – 192 с.
7. Радіонов, Ю. Д. Фінансова безпека України: проблеми та шляхи забезпечення [Текст] / Ю. Д. Радіонов // Економіка та держава. – 2015.
8. Круш П.В., Тульчинська С.О. Макроекономіка: Навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2008. - 400 с.
9. Шевченко С.Г. Антиінфляційні чинники зростання рівня монетизації в Україні: Збірник науково-технічних праць // Науковий вісник НЛТУ України. - 2009. - Вип. 19.5, - с. 236-240.
10. Петрик О. Інфляція в Україні: проблеми, ризики, перспективи // Вісник Національного банку України. - 2007. - № 3. - С. 2-8